

v oboru. Položky jsou uspořádány abecedně pro každý soubor, ale číslování jednotlivých bibliografických údajů je souvislé.

Při takovém množství bibliografických záznamů, které jsou v soupisu shromážděny a řádně zpracovány a vyhodnoceny, nelze autorce zazlívát, že se do bibliografie vloudila i nějaká chyba či nepřesnost. Tak např. v úvodu práce (s. 7) je konstatováno, že první ročník *Národopisného sborníku československého* byl vydán v roce 1906 (správně 1897). Na posledním řádku téže strany je uvedeno rozpětí vydávání sborníku 1896–1905 (správně 1897–1905). Položka 43 (s. 41) upozorňuje na doplňky na straně 195–197, jež tam však uvedeny nejsou. U pol. 61/s. 43 chybí část názvu, u pol. 1290/s. 139 došlo k chybě v přepisování názvu (správně *K otázkám*), v pol. 1423/s. 150 má být správně *PhDr. Eva Lososová*. Položka 1500 (s. 157) uvádí chybné stránkování NV, 13 (55), 1966, s. 127–131 (správně s. 127–132d).

V závěru musím konstatovat, že předložené dílo je význačné svým rozsahem i způsobem zpracování. Sestavením, rozbořením, zhodnocením a následně zpřístupněním příspěvků, které vycházely na stránkách *Národopisných věstníků* a ostatních periodik vydávaných *Národopisnou společností*, přispěla autorka k snadnější orientaci v příslušných materiálech a k jejich lepšímu poznání. Publikace byla vydána *Českou národopisnou společností* za finančního přispění *Odboru regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury České republiky*.

Judita Hrdá (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Jan Niessen – Thomas Huddleston, PŘÍRUČKA O INTEGRACI PRO TVŮRCE POLITIK A ODBORNÍKY Z PRAXE. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk 2010, 3. vydání, 174 s.–

Není pochyb o tom, že fenomén integrace jinoetnických skupin do majoritních společností Evropské unie je důsledkem a zároveň příčinou globálních celosvětových změn. V přítomné době existuje nepřehledné množství zdůvodňování této přirozenosti. Například podle Teilharda je planetarizace a „vynucené srůstání“ lidstva „dobré“ a je přirozenou součástí evoluce (Teilhard de Chardin, Peirre: 1990 – *Vesmír a lidstvo*. Praha: Vyšehrad, s. 21).

Integrace je ale také kromě podílu na tendenci k „dobru“ komplikovaný jev, který vstupuje razantně až revolučně do každodenního života stále většího počtu lidí. Můžeme tak souhlasit s Lipovetským v tom, že se naše doba dopustila permanentní revoluce každodenního života jednotlivce (Lipovetsky, Gilles: 2008 – *Éra prázdnoty. Úvahy o současném individualismu*. Praha: Prostor, s. 7). Také tento permanentní revoluční stav by mohl být synonymním výrazem pro integraci.

Recenzovanou příručku tak lze vítat jako jistou a možná pro mnohé poučnou pomůcku zájemců o toto téma, ale stejně tak můžeme v ní spatřovat rysy *zbloudilé* úrovně generální starosti o integraci v Evropě, která se v mnohém podobá formálním výzvám k socialistickému způsobu života z příruček politického školení před rokem 1989. Vedle toho i tato publikace dokazuje, že současné etnologické výzkumy adaptačních procesů jinokulturních skupin v ČR mají co říci praktické integraci. Přestože etnologie má především studovat jevy, to

znamená být reflexí nějakého stavu, a nikoli a priori tento stav vytvářet, mohou její výsledky aktivně vstupovat do praxe.

Důvody, které mne přivedly k úvahám o účelnosti recenzovaného textu, vycházejí z mého vlastního poznatku a přesvědčení, že integrace má několik problémových okruhů, které sice mají společného jmenovatele (ono obecné „dobro“, vyjádřené Tailhardem), ale že se zároveň jedná o několik úrovní zodpovědnosti nebo potřeb, a to vůči minoritním nebo majoritním skupinám v konkrétním lokálním prostředí a v jednotlivých národních společnostech.

Problémové okruhy lze uspořádat do tří hlavních rovin: za prvé se jedná o logickou a v podstatě oprávněnou snahu o jednotící hlediska, principy a zásady integrace pro státy EU. Z toho úhlu pohledu je zcela přirozené a logické, že podobné příručky a s nimi spojené aktivity (semináře, konference, návrhy závazných směrnic pro členské státy EU) vznikají.

Za druhé se zároveň nevylučuje nezadatelné právo jednotlivých členských států zohledňovat svou vlastní ekonomickou, politickou a společenskou situaci, která vytváří specifické podmínky a nástroje pro integraci. Je pak otevřenou otázkou, do jaké míry právě Česká republika využívá tohoto práva, a to nejen jako institutu svébytnosti a suverenity vůči příslušnému komisariátu EU, ale především jako možnosti k vytvoření vhodné a účinné domácí organizace.

Za třetí je třeba mít na paměti mnohdy zcela opomíjenou skutečnost, že integrace se odehrává nikoli v jednacích sálech v Bruselu či Štrasburku nebo v Praze, nýbrž v jednotlivých kontaktních lokálních prostorech, to znamená v konkrétní obci, městě, ulici či domě. Zde se právě odkrývá

mimořádný prostor pro etnologický výzkum vztahující se k aktuálním problémům migračních skupin usazujících se v prostředí ČR.

Dosavadní realita integrace nasvědčuje, že obchodovaná (marketingovaná) sociální přítomnost akceptuje imigrační skupiny jako *zboží*. To na jedné straně a straně druhé jako protiklad této marketingované sociální přítomnosti se v různých nevládních organizacích vytváří obraz o tom, jak by integrace imigračních skupin měla ideálně vypadat. Přitom obě strany (obě polohy pokusů o řešení problému imigrace) si žijí vlastním životem. Obě se silně profesionalizují a nebo formalizují svou činnost, a tak se nabízí otázka, zda se obě strany jedna druhé vlastně nevzdalují.

Co třetí vydání příručky přeložené snad do všech jazyků Evropské unie českému zájemci o integraci cizinců přináší? Je to především potvrzení naznačené obavy z toho, že se ony pověstné nůžky mezi živou praxí plnou aktuálních lidských potřeb a stále více sofistikovanejší teorií, návody a doporučeními neúnosně rozevírají. Prezentovaný výkon téměř 600 odborníků z vládních úřadů a zástupců občanské společnosti, kteří rok a půl pracovali na tématech příručky o hromadných sdělovacích prostředcích ve vztahu k integraci, o zvyšování povědomí a zlepšení postavení přistěhovalců, o platformách pro dialog, o získávání státní příslušnosti a praxe aktivního občanství, o mladých přistěhovalcích, jejich vzdělávání a trhu práce je nesporně zajímavý a k tomu dobře zvládnutý výkon v podobě recenzované publikace.

Pro české prostředí mají aktivity širokého kádru odborníků EU svou důležitost

také v tom, že české instituce zabývající se integrací jsou vtahovány do integrační politiky EU. Navíc právě ze specifické situace České republiky vyplývají též specifické potřeby různých úrovní institucionálního zvládnání integrace, a to zvláště v kontextu souborného fenoménu migrací, to znamená pohybu lidí do ČR a odchodu migrantů z této země a jejich následného poměru (ať už profesního či občanského nebo kulturního) k mateřské zemi.

Do těchto úvah organicky zapadá současná iniciativa vzniklá na půdě Senátu Parlamentu ČR ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR v Praze. Jejím prvním cílem bude uspořádání konference 3. a 4. října 2011 s názvem *Migrace a česká společnost (potřeby současné praxe)*. Zástupci legislativy, exekutivy a současného výzkumu by měli popsat stávající problematiku migrací (to znamená především emigrace z ČR a imigrace do ČR), a to v základní siluětě, v základním souboru důležitých témat. Konference by měla plnit funkci vstupní iniciativy s prvky odkrývání (a také budoucího řešení) otevřených problémů spojených s migracemi (resp. odlivem mozků i trvalého přesídlení a také příchody příslušníků jinoetnické populace do ČR či vztahem ČR k příslušníkům českého etnika v zahraničí). Senátní iniciativa ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR bude hledat praktickou součinnost mezi jednotlivými ministerstvy s tím, zda bude užitečné vytvořit zvláštní mezirezortní orgán pro migrace, a bude také vytvářet badatelská zadání pro český výzkum o současném vystěhovalectví a přistěhovalectví.

Stanislav Brouček (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Ronnie Moore – Stuart McClean (eds.), *FOLK HEALING AND HEALTH CARE PRACTICES IN BRITAIN AND IRELAND. STETHOSCOPES, WANDS AND CRYSTALS*. Berghahn Books, New York, Oxford 2010, 277 s.–

Předkládaná publikace vydavatelství Berghahn Books s názvem *Folk Healing and Health Care Practices in Britain and Ireland* tvoří osmý svazek série *Epistemologie léčení*, jejímiž hlavními editory jsou přední odborníci David Parkin a Elisabeth Hsu, oba působící na University of Oxford. Publikace čítá 277 stran, a jak její název napovídá, je zaměřena na oblast regionálního (*indigenous*) léčitelství, soubor medicínských lidových (*folk*) znalostí a praktik, alternativní (*alternative*) a doplňkovou (*complementary*) léčbu a okrajově zařazuje do výčtu i téma zabývající se etnobotanickou problematikou. Kniha je cíleně směřována zájemcům o medicínskou antropologii, etnomedicínu a lidovou léčbu, zaujme však jistě i čtenáře z příbuzných vědeckovýzkumných oblastí, do kterých problematika léčby a medicínské péče nepřímo zasahuje.

Zatímco hlavními editory celé série *Epistemologie léčení* jsou D. Parkin a E. Hsu, editory zde recenzované publikace jsou Dr. Ronnie Moore, působící na Schools of Public Health Medicine and Population Science na University College Dublin, a Dr. Stuart McClean z University of the West of England. Posledně jmenovaný je znám svou snahou o opětovné oživení alternativní léčby v západních společnostech, jejímž odrazem se stává jeho nynější zainteresované působení v projektu zaměřeném na užití Alexandrových technik (tradiční metoda práce s myslí